

TOTEM

Tidsskrift ved Religionsvidenskab,
Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet
Nummer 47, forår 2021
© Tidsskriftet og forfatterne, 2021

Religionshistorie – islam

Kristendom og islam – islam

Af stud. mag.
Anton Korsbæk Skovmose

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Historisk overblik over Ibn Taymiyyas liv	3
Ibn Taymiyyas kritik af religionspraksis	5
Ibn Taymiyyas kritik af ritualer ved gravsteder	6
Kritikken i forhold til de formative kilder i Islam	7
Kritikken af kildens implicerede antagonister	8
Kritikkens modtagelse i samtiden	9
Ibn Taymiyyas politiske påvirkning	10
Afrunding	13
Bibliografi	14

Indledning

I denne opgave vil jeg se på Ibn Taymiyyas kritik af ritualer ved gravsteder med udgangspunkt i kilden "Ibn Taymiyya's Struggle" af Umar Memon (1976), som jeg vil analysere for at vise Ibn Taymiyyas argumenter. Gennem opgaven vil jeg fokusere på Ibn Taymiyyas forhold til Islams formative kilder, herunder Koranen, Sunna'en og hvilken retsskole han bekendte sig til. Derudover er det relevant at se på, hvem han kritiserer, og hvordan denne kritik bliver modtaget, såvel som hvordan han, og denne kritik, har haft indvirkning på det politiske aspekt inden for Islam.

For at undersøge emnet, må vi først kigge på Ibn Taymiyyas baggrund og hvilken historisk tid han levede i, samt hvem der sad på magten, for at se hvordan hans synspunkter blev modtaget. Derudover er det væsentligt at se på, hvem Ibn Taymiyya primært er kritisk over for, og hvilken begrundelse han har for det. I forlængelse heraf, vil det også være relevant at perspektivere til Islam i nyere tid, for at se, hvilken påvirkning han har haft på 'nyere' Muslimske bevægelser.

Det er nødvendigt at benytte sig af den arabiske terminologi, da der bruges mange arabiske termer i både sekundærlitteraturen og i kildeteksterne, som jeg benytter mig af i denne opgave. Disse arabiske termer vil blive forklaret ved hjælp af sekundærlitteraturen.

Historisk overblik over Ibn Taymiyyas liv

Ibn Taymiyya (1263-1328) blev født i Harran, i det nordlige Syrien¹, men de drog til Damaskus i år 1268 for at flygte fra Mongolerne (Sheoard 2014, 203). Han var en puritansk retslærd som mente at *Shari'a*² skulle implementeres for hele samfundet. Han var overbevist om, at i samtiden var der mange af de religiøse ledere og personer, som ikke efterlevede Koranen og *Sunna'en*³, som de burde (ibid., 202f). Nogle af hans største

¹ Nutidens sydlige Tyrkiet (Shepard 2014, 203).

² Den måde som beskriver hvordan mennesket skal leve, og som er 'lagt ud' af Gud (ibid., 2014, 386)

³ Autoritativ læring og eksempler fra Profeten Muhammads levetid, som findes i hadiths (ibid., 388)

fjender var de ledende *ulamas*⁴ og Sufi-*shaykh*'erne⁵, hvorimod de herskende typisk beskyttede ham (ibid., 203).

Hans familie var tilhængere af den *hanbalitiske retsskole* (ibid., 203). Disse *hanbalitiske lærde* var generelt imod *fiqh* (jura eller islamisk lov) og ville primært kun referere til hadither for at kunne udstede juridiske udtalelser (Vikør 2005, 101). Han endte med at blive professor inden for den *hanbalitiske fiqh*, hvor han også fik forholdsvis mange følgere i datidens Syrien (Shepard 2014, 203).

Ibn Taymiyya blev betragtet som en kontroversiel figur, og blev flere gange fængslet pga. sin kritik af Sufisternes praksis og idéer, samt pga. visse *fatwas*⁶ hans udstedte, som gjaldt temaer som hævn på fjender, skilsmisse og forkastelse af besøg ved gravsteder (ibid., 204). Udover dette kritiserede han også filosofferne, heriblandt al-Ghazali, som mente at målet (*fana*) var viden om Gud; hvorimod Ibn Taymiyya mente at det faktiske mål var at underkaste sig Gud (*'ibāda*) (ibid., 204).

Ibn Taymiyya havde begrænset indflydelse i de følgende århundreder efter hans død (år 1328) (ibid., s. 205). Hans kontroversielle holdninger inspirerede derimod mange Sunni-reformatorer, som både indebar modernister og Islamister (ibid., s. 205). Derudover dette inspirerede han også moderne *salafistiske* bevægelser, hvilket der også vil blive set nærmere på (ibid., 206).

Generelt var Ibn Taymiyya stor modstander af aspekter inden for 'populær religion' som indebar; helliggørelse af relikvier, besøg af helgeners gravsteder samt dramatiske aktiviteter/ritualer som Rifa'i-Sufierne udførte som f.eks. at spise glas, gå på ild og håndtering af slanger (ibid., 205). Hans syn på *Shari'a* var, at den ikke skulle adskilles fra regeringsførelse. Tværtimod skulle regeringen kun handle ud fra *Shari'a*, og lederens autoritet skulle 'måles' ud fra at føre regeringen på denne måde og ikke ud fra en 'guddommelig autoritet', hvilket Shia-muslimerne lægger stor vægt på, eller fra et valg hvor *umma*'en skal vælge en lederskikkelse (ibid., 205)

⁴ Lærde som er eksperter indenfor religiøs viden/kendskab. Kan sammenlignes med gejstlige eller rabbinere (ibid., 398)

⁵ Shaykh'er er ledere der kan beskrives som velrespekterede lærere; og også Sufi-lærere (ibid., 387)

⁶ En fatwa er en rådgivende mening om en handling er tilladt eller forbudt i forhold til *Shari'a* (Shepard 2014, 373).

Ibn Taymiyyas kritik af religionspraksis

Ibn Taymiyya udtrykker, at helliggørelse af lokationer ofte udvikler sig til en polyteistisk adfærd (*shirk*), fordi muslimerne tilbeder disse steder. Han mener at dette skal forbydes (Memon 1976 13-20, 13f). Han deler lokaliteterne op i to kategorier: gravsteder for profeter og helgener, og steder hvor der befinder sig et relikvie fra Profeten Muhammad eller andre profeter (ibid., 14). Her henviser han til Profeten Muhammads, som har advaret sit fællesskab om ikke at gøre disse stederne til helligdomme, da både Jøderne og de Kristne gjorde netop dette, og dermed forårsagede deres egen 'ødelæggelse' (ibid., 14f). Han udtrykker at, det at helliggøre en lokation, som ikke er ment til at være hellig ifølge *Shari'a*, er værre end at helliggøre en tid, som *Shari'a* ikke helliggør; da en illegitim religiøs tilbedelse af menneskelige væsener kommer nærmere en form for idoldyrkelse (ibid., 15). I modsætning til dette anerkender Ibn Taymiyya gravene af profeter og de retfærdige, og steder som er forbundet til deres liv: f.eks. grotten *Hirā'*, hvor Profeten Muhammad modtog sin første åbenbaring (ibid., 15). Han udtrykker at en Muslims grav skal vises den størst mulig respekt, så den ikke vanhelliges med 'snavs' eller bliver trampet på. Når en Muslim befinder sig ved en grav, er det en pligt, ifølge *Sunna'en*, at han viser 'guddommelig nådighed' for den som befinder sig i graven (ibid., 15). Det er generelt acceptabelt at besøge grave, også grave af de ikke-troende, da graven skal minde mennesket om meningen med livet, døden og det hinsides. Alt udover dette betragter Ibn Taymiyya som direkte kætteri:

"Thus one must not undertake a special journey to certain graves in order to perform prescribed devotional acts at them. Such is not permitted even at the Prophet's grave [...]." (ibid., 15).

Ifølge Ibn Taymiyya er det kun tilladt at bede ved moskéen i Mekka, Aqsā-moskéen i Jerusalem og Profetens moské i Medina (ibid., 15).

Ibn Taymiyya opdeler bøn (*du'ā'*), alle andre bønner end tidebønnerne, i to kategorier: de *lovlige* som er bøn til Gud af forskellige årsager; som kan være pga. af lidelse, og de *ulovlige* som er påkaldelse af Gud i forhold til en nær person eller som en forbandelse af ens rivaler i form af forbøn til den afdøde (ibid., 18). Her kan det også omfatte en *wali*, som kan oversættes med "ven af Gud" eller "helgen", som er et centralt fænomen i Sufismen (Shepard 2014, 390), hvor de beder til disse 'helgeners' grave for

velsignelse (*baraka*). Han forklarer, at sommetider ser det ud til at visse bedende Sufister faktisk bliver velsignet, men at dette udelukkende er igennem kraft af Gud, da Gud er opretholderen for alle væsener, troende som ikke troende, hvilket betyder at det ikke er helgenen som skænker velsignelsen, men Gud selv (Memon 1976, 18).

Ibn Taymiyya sammenfatter denne kritik ved at lægge vægt på, at i tidlig Islam har der ikke været beviser for at tilbedelse af, og ved, grave er udført. Derudover påpeger han at Ahmad b. Hanbal⁷ og Mālik⁸ siger, at under *hajj'en* (pilgrimsfærd til Mekka), hvor man besøger Profetens grav, så må man gerne 'give sine hilsner' til ham og hans følgesvende (Abū Bakr og 'Umar) (ibid., 19). Det er dog yderst forbudt at stå med ansigtet mod graven, hvis man har en personlig bøn; her skal man stå med graven til venstre side og ansigtet mod *qibla'en*⁹, så man ikke ender med at tilbede graven (ibid., 19).

Ibn Taymiyyas kritik af ritualer ved gravsteder

Teksten *Ibn Taymiyya's Struggle against Popular Religion with an Annotated Translation of his Kitāb iqtidā' aṣ-ṣīrāt al-mustaqīm mukhālafat aṣḥāb al-jaḥīm*, som er over sat af Umar Memon (1976), kan anses for at være en religiøs polemisk afhandling, hvor Ibn Taymiyya retter en kritik mod muslimer, som beder ved gravsteder, og argumenterer for hvorfor denne form for praksis er forkert. Generelt er teksten rettet mod Sufisternes tilbedelse og praksis ved gravsteder, som han beskriver som *shirk*, en polyteistisk adfærd, hvor personer eller objekter sidestilles med Gud, hvilket er forkasteligt inden for Islam (Shepard 2014, 387). Det vides ikke præcist hvilket årstal, men teksten er nedskrevet i det sene 1200 tal i Damaskus, som lå på grænsen mellem det Mongolske rige i Irak og Iran, og Mamluksultanatet i Egypten og Syrien.

Ifølge Ibn Taymiyya er ingen af de 'berømte' retslærde enige i, at de døde opnår noget, hvis Koranen læses over deres grav frem for andre steder. Hverken dette eller besøg hos grave anses for prisværdigt (Memon 1976 296-299, 296). Han mener at når man er død, så befinder man sig i en mellemverden, hvor man kan høre hvad

⁷ Grundlæggeren af den *hanbalitiske retsskole* (Vikør 2005, 101)

⁸ Grundlæggeren af den *malikitiske retsskole* (Vikør 2005, 97-98f)

⁹ Bederetningen mod Mekka (Shepard 2014, 384)

menneskerne siger, hvilket muslimer generelt er enige i (ibid., 296). Han mener dog ikke, at det gør nogen forskel, om man reciterer ved gravstederne, men at det nærmere kan ses som en tilbedelse af de døde, hvilket han anser som *shirk* (polyteistisk adfærd) (ibid., 297). Han begrundet det med, at Profeten Muhammad ville have sagt det tydeligt til sine følgere, hvis sådan en form for praksis ville være anerkendelsesværdig og god (ibid., 296). Taymiyya forbyder desuden *dhikr*¹⁰ (ihukommelse af Gud), faste, slagting af ofre, og at bygge en moské over en grav (ibid., 297). Ibn Taymiyya lægger især vægt på, at det at bygge en moské over en grav er aldeles forbudt ifølge *Sunna*'en (ibid., 298). Han fremhæver at for *qubūrīyūn*'en, som er dem der tilbeder gravsteder, er helligheden moské, der er bygget på en grav, væsentligt større end helligheden for Guds hus¹¹. Dette fremhæver Ibn Taymiyya som aldeles forbudt, da det er gjort forbudt af både Gud og Profeten Muhamad (ibid., 298). Dernæst forklarer han at disse former for tilbedelse er 'satanistiske praksisser', da det er *shirk* at tro, at et besøg hos en *mashhad*, som er der hvor en profet, helgen eller et medlem af Profeten Muhammads familie ligger begravet, er mere anerkendelsesværdigt end *hajj*'en (ibid., 298).

Kritikken i forhold til de formative kilder i Islam

Hvis man ser på Q4:48¹² så kan denne Sura understøtte Ibn Taymiyyas udsagn:

"Gud tilgiver ikke, at man sætter andre ved Hans side. [...] Den, der sætter andre ved Guds side, har fundet på en vældig synd."

Her advares der i Koranen om at ligestille andre med Gud, og at sådan en handling er af den største slags synd. Derved understøtter denne Sura Ibn Taymiyyas udsagn om, at det kan være en 'satanistisk praksis' at *mashhads* anses for at have større i betydning end Gud. Dette kan også understøttes også i 'profetbiografien' omkring Profeten Muhammad, hvor man kan inddrage Alfred Guillaume's *The Life of Muhammad. A translation of Ibn Ishāq'a S Šīrat rasūl Allāh* (1955), hvor Profeten Muhammad ødelægger idolerne ved *Ka'ba'en*:

¹⁰ En måde hvorpå Sufisterne får kendskab til Gud (Shepard 2014, 176)

¹¹ Som Gud selv har tilladt mennesket at bygge (Memon 1976 296-299, 298).

¹² I denne opgave henvises der til *Koranen*, oversat af Ellen Wulff, 2006

”The apostle entered Mecca on the day of the conquest and it contained 360 idols which Iblīs had strengthened with lead. The apostle was standing by them with a stick in his hand saying, ‘The truth has come and falsehood has passed away; verily falsehood is sure to pass away’ (Sūra 17,82). Then he pointed at them with his stick and they collapsed on their backs one after the other. [...] he ordered that all of the idols which were round the Ka’ba should be collected and burned with fire and broken up.” (Guillaume 1955, 552)

Profeten Muhammad går ind i Mekka, hvor der er disse 360 idoler som *Iblīs*, Satan, har forstærket. Han forbander dem som falske og ødelægger dem, hvorefter han befaler at alle idoler rundt om Ka’ba’en skal samles og ødelægges. Dette kan ses som endnu et argument for, at intet andet end Gud skal tilbedes, og derfor vil det være endnu et belæg for Ibn Taymiyyas kritik. Hvis man kigger nærmere på Q18:21, så kan man dog tolke noget andet ud fra denne Sura:

”Nogle, og deres Herre kender dem bedst, sagde: »Rejs en bygning over dem!« Men andre, og det var dem, der fik deres vilje angående dem, sagde: »Rejs en Lad os lave os et bedehus over dem!«”

Her kunne man argumentere mod Ibn Taymiyya, da denne Sura nærmest lægger op til at rejse bygninger, eller endda bedehuse, over ’dem’, hvor ’dem’ er nogle rettroende mænd.

Kritikken af kildens implicerede antagonister

Ibn Taymiyya kritiserer tydeligt Sufisternes forestillinger om det hellige, og han skriver følgende:

”Many people claim that they had visions in which they saw the saint whose help they solicited, but this was a devil that addressed them in their visions, as is the wont of devils with idol-worshippers.” (Memon 1976 296-299, 298)

Ibn Taymiyya forkaster visioner hvor man møder en ’helgen’, eller i Sufisternes tilfælde, en *wali*. Hvis man tager udgangspunkt i Robert Bellahs religionshistoriske faser (Jensen 2019), kan man definere denne kritik, som en kritik af et tribalt fænomen inden for en aksial religion. En aksial religion er typisk defineret ved at have en stor afstand mellem Gud/en guddom og mennesket, hvor en tribal religion har et mere ’flydende’ forhold mellem guddommelige væsener og mennesker. Hvis man tager udgangspunkt i teksten

Qasîdat al-burda af Al-Būsîrî (2005), hvor han beskriver sit møde med Profeten Muhammad i en drøm, kan man se, at det er sådan en hændelse Ibn Taymiyya ville kritisere. Teksten er et Muhammad-dyrkende Sufi-digt, hvilket er væsentligt at have *in mente*.

Forhistorien for teksten er, at Al-Būsîrî har haft et hjerteanfald, hvor han er blevet delvis lam. Herefter har han bedt til Allah om at blive helbredt for sine skavanker. Būsîrî møder Muhammad i en drøm, hvorefter han bliver helbredt. Būsîrî skriver at verden er skabt med det formål, at Muhammad kan manifestere sig i den (Būsîrî 2005, 3,5). Dernæst sammenligner han Muhammad med solen; og mennesket kan ikke være nær solen, fordi den blænder og er kraftig, hvilket er karakteristisk, der også bruges om Muhammad (ibid., 3,21). I forlængelse af denne beskrivelse, skriver, Būsîrî også om Muhammads substans, hvoraf mirakler opstår fra ud fra hans lys, da han er: "[...] *the sun of virtue (and blessings, and) they (all other prophets) are its stars [...]*" (ibid., 3,25). Derfor er alle andre profeter også underkastet Muhammad (ibid., 3,25). I afsnit 6 bliver Muhammads mirakler, hvoraf Koranen er det største, fremhævet, og de mirakler, som tilskrives Muhammad, har samme status som Koranen. (ibid., 6,1-17). Dog vil man ifølge Ibn Taymiyyas udsagn være nødsaget til at forkaste denne definition af Muhammad, da den tenderer statussen af en *wali*, hvilket Ibn Taymiyya kraftigt kritiserer. Han er også overbevist om at Muhammad er en adskilt størrelse fra Gud, da Muhammad *kun* er et menneske, hvorimod Būsîrî nærmere definerer ham som et væsen af lys.

Kritikkens modtagelse i samtiden

Som tidligere nævnt, var Ibn Taymiyya generelt i konflikt med de etablerede religiøse autoriteter. Det gjorde sig f.eks. gældende i et kritisk brev, som han skrev til en af de ledende Sufier i Cairo, hvor Ibn Taymiyya forkastede Ibn 'Arabi's¹³ doktriner (Shepard 2014, 204). Taymiyyas kritik af Sufisternes praksis medførte flere gange, at han blev fængslet, og i år 1326 blev han fængslet, og forblev det til sin død, for en *fatwa* han udstedte, hvori han kritiserede det at besøge gravsteder (ibid., 204). Her kan der henvises til den kildetekst som er blevet analyseret, hvori han kritiserer tilbedelsen af gravsteder

¹³ En væsentlig figur, mystiker, inden for den Sufistiske strømning (Shepard 2014, 188).

(Memon 1976, 296-299). Da den præcise dato for nedskrivningen ikke kendes, er det vanskeligt svært at sige, hvordan hans kritik er blevet modtaget af hans modstandere (læs. Sufisterne). Men da han levede i en tid, hvor Sufisternes magt var forholdsvis stor, og vi ved at han blev fængslet for sin kritik, er det plausibelt at kritikken blev vel modtaget. Det leder os videre til at se på, hvordan hans tekster har påvirket strømninger inden for Islam efter hans død.

Ibn Taymiyyas politiske påvirkning

Wahhabismen, som er navnet på en bevægelse der er opstået ud fra Muhammad b. 'Abd al-Wahhabs (1703-1792) doktriner (Peskes 2002, 39). De blev inspireret af både den *hanbalitiske retsskole*, da de forkaster *fiqh*, og udelukkende giver autoritet til de formative tekster (ibid., 40), og Ibn Taymiyyas kritik af Sufisternes praksis vedrørende ritualer, besøg, og helliggørelse af gravsteder. De var, og er, dog væsentligt mere radikale end Ibn Taymiyya.

De bygger deres lære på *tawhid* ("Guds enhed"), og kategoriserer alt som kan stride imod Guds enhed som *shirk*; heriblandt helliggørelse af mennesker eller objekter; gravsteder og begravede mennesker, der bliver anset som helgener og lign (ibid., 40). De har haft stor påvirkning på Islams historie, da de oprettede den første Saudiske stat, som forpligtede sig på *tawhid*, og i forlængelse af denne statsdannelse har de ødelagt gravsteder, steder der kunne føre til polyteistisk dyrkelse (*shirk*), bøger der kunne lede til selvsamme osv. (ibid., 41f). Derudover angreb de Irak, hvor de belejrede *Karbala* ad to gange, hvor de også plyndrede al-Husayns¹⁴ grav i år 1808 (ibid., 43). I nyere tid skulle deres religiøse doktriner og daglig praksis være blevet brugt bl.a. af *Salafisterne*¹⁵, som også er blevet påvirket af Wahhabismen. (ibid., 46)

En anden strømning som Ibn Taymiyya har haft indflydelse på er Islamismen. Det er en form for fundamentalisme der viste sig i det 20. århundrede, som en reaktion på sekularisme og modernisme (Shepard 2014, 243). Ideologien for samfundet var baseret på Islam, og *Shari'a* skulle implementeres på hele samfundet; hvilket også er sammenhængende med at Islamister kun tillægger Koranen og Hadither fuld autoritet

¹⁴ Søn af Ali, den første leder for Shia-muslimerne, og martyr ifølge Shia-islam (Raudvere 2015).

¹⁵ Moderne reformistiske tendenser som søger at følge de 'retmæssige' ledere fra tidlig islamisk tid (Shepard 2014, 386).

(ibid., 243f). Sunni-Islamister bliver ofte betragtet som *Salafister*, selvom at de konservative Salafister ofte kritiserer Islamisterne for ikke at være strenge nok, og for at være for tilbøjelige til at indgå politiske kompromisser (ibid., 244).

Sayyid Qutb var en islamist som forsøgte at vise, at mennesker ikke bør herske over andre mennesker, men at det kun er Gud som har legitimitet som hersker via *Shari'a*, som værende et totalt system alle bør leve efter – uanset religion (Skovgaard Petersen 2002). I tekst 54 er det tydeligt at se, at Sayyid Qutb laver en opdeling mellem *jahiliya* og Islam (ibid., 54). Her skal *jahiliya* forstås som den før-islamske tid, hvor araberne ikke kendte til den 'rene sandhed' om Gud (ibid., tekst 54). Dette belæg bruger han for at skelne mellem *tawhid* (Guds enhed) og *shirk* (polyteisme), hvor han kritiserer 'jahiliya-muslimerne' for at have dyrket *shirk* (ibid., tekst 54). Endnu længere går han i tekst 55, og argumenterer imod statsdannelserne hvor mennesker har herskerskab over andre mennesker (ibid., tekst 55). Han definerer Islam som en "[...] erklæring om menneskets frihed fra underkastelsen til andre mennesker." (ibid., 55), og at den søger at afskaffe alle systemer, som skulle undertrykke andre mennesker ved hjælp af menneskeligt herskerskab (ibid., 55). Han påpeger at det eneste retmæssige system man skal leve efter i verden, er *Shari'a* (ibid., 55). Derudover påpeger han, at hvis man har en indsigt til at forstå denne karakter, så kender man også nødvendigheden af *jihad*¹⁶ ved sværdet, som Sayyid Qutb ikke definerer som en 'forsvarskrig' der skal forsvare Islams hjemland, men defineret som en frigørelse af menneskers underkastelse over for andre mennesker (ibid., 55). Det er tydeligt at se, at Sayyid Qutbs lære baserer sig på *Shari'a* og en skarp opdelingen mellem hvad der er *tawhid* og *shirk*, hvilket også har været essentielle træk ved Ibn Taymiyyas lære.

Shia-islam, hvis religiøse praksisser indbefatter Ali med en status som *wali*, og pilgrimsfærd til nævntes grav er også blevet kritiseret af Ibn Taymiyya. Denne pilgrimsfærd til Ali's grav i Najaf, i det sydlige Irak, bliver anset som ligeværdig til *hajj'en* ifølge Shia-muslimere (Raudvere 2015, 171). Dette forkaster Ibn Taymiyya som *shirk*, blandt andet i den analyserede kilde (Memon 1976 296-299), hvor han hævder at en tilbedelse af helgener, og deres grave, vil lede til en polyteistisk adfærd. I dag er det

¹⁶ En 'stræben' efter Guds vej; ofte brugt i kamp med et religiøst budskab (ibid., 378)

også store politiske konflikter mellem Sunni- og Shia-muslimer, som har gjort den nævnte pilgrimsfærd kompliceret – hvis ikke nærmest farlig – da de politiske konflikter er eskaleret siden 2003 (Raudvere 2015, 171). Derudover bliver imamernes grave også anset som værende hellige lokationer, og er forbundet med forbøn og tro om modtagelse af velsignelse (*baraka*) (ibid., 178). Udover denne pilgrimsfærd, så har Shia-muslimerne også en begivenhed der hedder *Ashura*, som er den tiende dag i den første måned *Muharram*¹⁷, hvor de husker kampen ved Karbala og hvor basale historier af Shiitisk doktriner manifesteres i offentlige fremførelser (ibid., 178). Disse Shiitiske praksisser forbinder Ibn Taymiyya med *shirk*, da man tilbeder helgener og mennesker som guddommelige enheder, og dette vil tendere en polyteistisk adfærd, og derfor bryde med princippet om Guds enhed (*tawhid*). Bøn til disse helgener er også karakteriseret som ulovlige, ifølge Ibn Taymiyya, da de i mange tilfælde ikke er med fokus på Gud. Dog bliver disse bønner stadig udført i dag, selvom de kritiseres af visse Sunni-muslimer, inkl. Ibn Taymiyya, hvilket kan betyde at de forkaster Ibn Taymiyas kritik.

¹⁷ Dette er ifølge den islamiske tidskalender (Raudvere 2015, 178).

Afrunding

Generelt kan vi se at Ibn Taymiyya især har stillet sig kritisk over for Sufismens praksisser og idéer, og at det også gælder for Shia-islam. Begge inkorporerer idéer om *walis*, dyrkelse af gravsteder og derved *shirk* ifølge Taymiyya. Hans kritik har ikke haft stor påvirkning i samtiden, da han blev mødt af modstand og endda fængslet for sine udtalelser. Han har efter sin død inspireret nogle strømninger inden for Islam, herunder Wahhabisme og Islamisme, og har på den måde haft en betydelig påvirkning i senere tid, som også har resulteret i politiske bevægelser.

Skulle man gå videre med analysen, kunne det være interessant at se på hvordan andre religioner ser på hellige steder og relikvier. Man kunne f.eks. se på, hvordan Gregor d. Store bad udsendte, kristne missionære om at transformere hedenske helligsteder fremfor at ødelægge dem, for at vise en kontrast til både Ibn Taymiyyas doktriner og Muhammads ødelæggelse af idoler. Derudover kunne man også foretage en religionsteoretisk vinkling på emnet, og inddrage Harvey Whitehouse skel mellem religiøsitet; *imagistic mode of religiosity* og *doctrinary mode of religiosity* for at drage nogle linjer mellem Sufismen og Puritanismen. Man kunne her se på, hvordan deres religiøsitet fungerer i forhold til sindstilstanden, og hvordan deres ritualer adskiller sig fra hinanden i forhold til indhold, varighed og intensitet.

Bibliografi

Al-Būsīrī

2005 *Qaṣīdat al-burda*, med engelsk oversættelse ved Shahid Hamid Gill:
<https://www.minhaj.org/english/tid/348/Qaseedah-Burdah-Shareef-with-English-translation.html> (set 07/06-2020)

Guillaume, Alfred

1955 *The Life of Muhammad. A translation of Ibn Ishāq'a Ṣīrat rasūl Allāh*, London et al.: Oxford University Press.

Jensen, Hans J. Lundager

2019 *Religionshistorie: kort overblik*.

Memon, Umar

1976 *Ibn Taimīya's Struggle against Popular Religion with an Annotated Translation of his Kitāb iqtidā' aṣ-ṣīrāt al-mustaqīm mukhālafat aṣḥāb al-jaḥīm*, The Hague & Paris: Mouton. (296-299; afsnit 378-383)

1976 *Ibn Taimīya's Struggle against Popular Religion with an Annotated Translation of his Kitāb iqtidā' aṣ-ṣīrāt al-mustaqīm mukhālafat aṣḥāb al-jaḥīm*, The Hague & Paris: Mouton. (13-20)

Peskes, Esther.

2002 "Wahhābiya 1a)" *Encyclopaedia of Islam* Second Edition, vol. xi, 39-41.

Raudvere, Catharina

2015 *Islam*, London, Tauris.

Shepard, William E.

2014 *Introducing Islam*, Abingdon & New York: Routledge.

Skovgaard-Petersen, Jakob

2002 *Moderne islam – muslimer I Kairo*, København: Gyldendal (Tekst 54 og 55)

Vikør, Knut

2005 *Between God and the Sultan. A history of Islamic law*, London: Hurst.